ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГА ЦІЕЙНА ХЬАЛХАРЧА ДЕНОШКА!

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет Арадуві 1923 шера денз

Советски Союзан Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхьяруна Советен Министрий Советен орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

№ 103 (2832). | Шинарш, 5 ноябрь, 1963 шу. | Мах 2 кеп.

В. И. ЛЕНИН. РСФСР искусствай заслуженни деятель П. Васильева дилла сурт.

ТАСС фотохроника.

ТАСС-а ХОАМ

СОВЕТСКИ СОЮЗЕ «ПОЛЕТ-1» ЯХА ДІА-ЮХА ЛЕСТАШ ЙОЛА КОСМИЧЕСКИ АППАРАТ СИГАЛЪЯХИЙТАРА ХЬАКЪЕХЬА

Космически аре караерзаяра а космически кемаш дІаЬхо эргалоахаш тоадара а программмага хьежжа орбитальни полеташ еча хинна массе оагlорахьа дІа-юха лестлига ткохачашде йиш - хулийташ йола космически аппараташ кийчьеш я Советски Союзе.

Чакхдоакаш долча балхаша йиш хулийтарга тІаЙтта лела космически кемаш лехкара декхар, космически аре тахкарца дувзаделна дола Іилман хоамаш хьэнцара уж еззача районашкахьа дІа а лестадеш, ткохачашде.

Лаккхе белгалъяь программа ткохачашъар духьа 1963 шера 1-ча ноябре Советски Союзера сигалъяхийтай дІа-юха а лестаеш лехкаш йола «Полет-1» яха, лаьттанна гаргарча космически арене из тешшаме лелийтеш хьаштдолчкахьа дІа-юха лестаелгёй Іалашдеш йола къаьстта аппаратура а двигательни установкай система а чулатташ йола, дІа-юха а лестаеш лехка космически аппарат.

Космически аппарата тІа оттаяьй Іилман аппаратург, радиотелеметрически система, 19, 945 мегагерца частотах долх беш йола передатчик.

Космически аппарат шиЙ тІехьхьара орбита тІа яьнна лаьттан тІехен тІара эггара гаьнагІа яр (апоген) 592 километр а эггара гаргагІа яр(перигея) 339 километр а йолаш.

Бокъонца оттаяьна программага хьежжа дуккхаза а болх бе йолаялийтай двигателаш космически аппарат шиЙ наькъа тІа чІоагІьяр а эш-шолучаха хана из космически арене дІа-юха лестаелга ВІаштІехьдаккхар а духьа.

«Полет-1» яхача космически аппарато орбита тІара а йолаш оагІонашкахьа а лаккалтахьа а тоъал достамаш даьд, хІаьта юхьера а шиЙ тІехьхьарча орбита тІа яьнна из экватора тІехенгахьа лаьтара са 58 градуса 55 минута а йолаш, лаккал апогее 1.437 километри перигее 343 километри а йолаш.

Космически аппарато цу орбита тІа юхьханца гобаьккха ха 102,5 минут я.

Космически аппарата тІа оттаяьна аппарато бохь боарамагІа бу.

«Полет-1» яхача космически аппаратага хьежараш а цунгара телеметрически даннеш хьаийераш а Советски Союза территоре тІара командно-измерительни пункташ я.

Радиотелеметрически аппаратуро Іалашду ваша бола, космически аре тахкарца бувзабейна Іилман хоам Іочутеза.

Цу тайппара, духхьашха ВІаштІехьдьккхад космоса хьалашка космически аппарат дуккхаза а дІа-юха лестаеш лехкига.

Оттаяь тохкамаш дара программа ткохачашъар бахьан долаш лоархІаме тІа баьккхаб Советски Союзе космически аре караерзаелга дІахо Іомадаргахьа.

СССР ПРОФСОЮЗИЙ XIII-ча СЪЕЗДО ШИЙ БОЛХ ЧАККХБАЬККХАР

2-ча ноябре Кремле шиЙ болх чакхбаьккхар СССР профессиональни союзий XIII съездо.

Дийнахьарча заседане счетни комиссе председателета А. П. Ворожцин хьаькхайпир а кьаЙлаЙ тІе-сача кхажах хьахиннар. Профессиональни Союзий Ерригсоюзни Центральни Совета кердача составан юкъе хержав 279 члени 93 кандидати. Центральни ревизионни комиссеца хержав 47 сар.

Берригача хержача новкъосттий цІерах шоаех тийша а тийша цар шоаш харжарах делегаташ даггара баркал аьхар В. В. Гришинан.

Хьадаш йола заседани хилар сайрийна.

Новкъостий Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, В. В. Гришин, Л. Н. Ефремов, Ю. Ф. Андропов, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, В. И. Поляков, В. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, В. Н. Титов, А. Н. Шелепин гучабаьлча Іалашмате тІоагІа тІоараш техар делегаташа.

Председателал деш волча В. В. Гришина хьаькхайадар ВЦСПС ПІезум организационни заседани а Центральни ревизионни комиссе заседани а хиннай, аьнна.

Профсоюзий XIII съезда цІерах КПСС Центральни Комитетера моаршал дахьийта, аьнна предложени лу. Юха а Іалашмате тІоагІа тІоараш тох залее. Хьамсара Коммунистически парти, цун ленински Центральни Комитет духха езаш а царна тІоагІа тешаме э-советски нах хилар цІенача дагара дІакхайкаду делегаташ.

Моаршала письмо текст Іоеш счетно-аналитически машинаш ева Московски завода слесара Социалистически Къаьхьегама Турпала Б. С. Егорова.

СССР профессиональни союзий XIII съездо, йоах письмо тІа, 68 миллион болча профсоюзий члений цІерах, вай мехкарча берригача боллийн гІулакхерча наькъ цІерах ЛаЙха моаршал ду хьамсарча Коммунистически партега, цун ленински Центральни Комитетага, машари къаьхьегача наькъа ярзи бахьанехь цІаккха кІорда ца деш къовсам лоаттабеча Никита Сергеевич Хрущева.

Дагтара баркал олалаш а патриотически уйла Іалашмате тІоагІа аЙенна а тІаЙпиар-съезда делегаташа СССР профсоюзий XIII съездага моаршал хоаттап КПСС Центральни Комитето дайта письмо.

Советски профсоюзаш дегІайоалярга а цар болх тоабара а дикача дас санна йоакхо еш хиларах, цар балха цо дика мах барах олаш Іалашмате тІоагІа баркал яра парте Центральни Комитета, миллионаш болча профсоюзий члений цІерах дохаргдоаташ тІоагІа дош лу шоашта ъалхашка оттадаь дехьаран профессионални союззаша сийлеца кхоачашдергкилдеш.

Башха-дика ха я вай съездо болх беш яр. ЧІоагІа дегаш ура а этта, КПСС XXII исторически съездо тІаийнача КПСС кердача Программа тІа белгалъяь йоаррж-жаяь коммунизм хьалъяра сийлахь-йоккха план Коммунистически парте хьалхалена кхоачашъеш доал советски халкъ.

Социалистически экономикен кулгуеран дегІайоалзара дакъе, ворхІ шера плана доарХІаме-гІа 'заданеш кхоачашъяра, "Советски паччахьалкхен низ тІоагІбара доккхий хІамаш карагІдьяннаЙ турпала болхлой классга, вай мехкарча боллийн гІулакхерча наькъ цІерах ЛаЙха моаршал ду хьамсарча Коммунистически партега, цун ленински Центральни Комитетага, машари къаьхьегача наькъа яра а хьалаш кхы ДІахо а тоадара, къаьхьегама боарамаи ДІаэцачун боарамаи лоаттабу общественни тІахьожам чІоагІбара, къаьхьегамхошта юкъе беш бола кхетамех культурно-массовни болх тІагІерттера тоабара, къаьхьегамех произ-водственни дисциплина чІоагІъяра, хІара советски саг коммунизм хьалъеччи моральни кодекс кхоачашъеш хилийтара.

Берригача къаьхьегамхошца цхьана белгалдоах моаршал хоатташ дахьийтача письмо тІа, со-ветски профсоюзаша шоай берригача хІалхьашта Машар, Къаьхьегам, ПаргІато, Нийсхо, Вошал, Ираз оттадеш йола къьлнагІа а ниЙсхо Йолдыгlа а йола сий дола Советски Союза Коммунистически парти!

Дахьъала хийла коммунизм котъаккхар духьа лоаттабеча кхоачашъеш тІа советски халкъа деташ урауьттадеш а из ПІулакъ-Центральни Комитета — соцІаЙ-ВІаштІехьдолхьар а йола сий дола Советски Союза Коммунистически парти!

Сийле хийла коммунизм хьалъеш доалларча советски халкъа!

Дахьъала хийла коммунизм!

Делегаташа массане а цхьан бартагІа тІаэш моаршала текст.

СССР профессиональни союзий XIII съезд дІахьоабар хьахьайкаду. Берригаш хьаллІовтт. Съездий Кремлевски Дворце партийни гимн «Интернационал» доаккх. ШогІарч деттт: «Лаьккъа хилла коммунизм хьалъеш доалла советски халкъ.», «Парте ленинский Центральни Комитета — сийле!», «Дахьъала хийла дерригача дунен тІарча къаьхьегамхой бартпхоарІо!» Низ болаш «ура» хоз зале.

(ТАСС).

Йилла йоалаш лаьтт 2000 километр гаргга дІоахал дола Бухара-Ураль газопровода газопровода хьалхара очередь.

Магнитогорска тІахьоча кертерча магистрала заслонаш 1730-гІа километре хьейийнай. Магнитка доменни пишкашнен мартенашкен ІАчукхьалай хьалхара газ.

Сийлахь-боккхача Октябрь 46 ца дуэаш Челябинске ДІачухкхоачарча газ. Эггара хьалха из дІаэцарча металлургически заводои цу газопроводага дІайолха 1020 миллиметр диаметр йола турбаш хьалъеча трубопрокатни заводои.

Сурга тІа: Бухара—Урал газопровод Уралгазкарча магистрала дустама пункт.

В. Георгиева сурт, ТАСС фотохроника.

ВЦСПС Пленум

СССР профсоюзий XIII съезде хержача Профессиональни Союзий Ерригсоюзни Центральни Совета Пленум хилар 2-ча ноябре, 23 сар юкъе а йодаш ВЦСПС президиум хержар Пленумо.

ВЦСПС председателалла хержав В. В. Гришин, ВЦСПС секретарайла хержаб: А. А. Булгаков, К. А. Гусейнов, Т. Н. Никоров, П. Т. Пименов, В. И. Прохоров, Н. Н. Романова, И. Ф. Шкуратов.

Президинума членалла хержаб: А. Х. Безиров, Ш. А. Долидзе, Б. С. Егоров, М. Т. Есаулова, В. А. Крестьянинов, И. Н. Макаров, Н. А. Недосекина, С. Нуруттинов, В. А. Подзерко, В. Г. Слуянов, А. А. Слепухин, Г. П. Софонов, Е. Т. Чередниченко.

(ТАСС).

СОВЕТСКИ ІИЛМАНА КАРАГІДЬЯННА КЕРДА ХІАМА

«ПОЛЕТ-1» СИГАЛЪЯХИЙТАРАХ ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА ЯЬ ОТКЛИКАШ

ЛОНДОН. ДІа-юха лестаеш лехка «Полет-1» яха космически аппарат Советски Союзера сигалъяхийтара хьакъехьа хиннача хоамо чІоагІа уйла тІэ33эр Лондоне. Советски Іилманна карагІдьяннача кердача лоарХІамерча хІамах бола хоам сихха арабаькхкхар информацинни агентствашен радион.

ПАРИЖ. ДІа-юха лестаеш лехкаш йола «Полет-1» яха аппарат Советски Союзера сигалъяхийтара хьакъехьа массеех «молний» ара а яькхха, Франс Пресса агентстве цул тІехьаРІа хьакхайкайир цун технически характеристикаш. Из тайна аппарат хьэяро, белгалду агентстве, массеех спутникага к космически кемашна йиш хилийта мег космосе вІашатІехьета, хІаьта ишшта лаьттан тІа е бетта тІа Іодоссача хана дІа-юха лестилга аттача даккха а.' Французски радиос шиЙ ладувГарашка цу тайппара хоам бир советски Іилманнен техникаген карагІдьяннача кердача Іалашмате доккхача хІаман хьакъехьа.

НЬЮ-ЙОРК. ДІа-юха лестаеш йола «Полет-1» яха космически аппарат Советски Союзера сигалъяхийтаЛла хьа ма-кхайкадингГехь а, космос караерзаеча Советски Союза карагІдьяннача кердача хІаман хьакъехьа долчча бесса дола хоамаш арадаха йолаелар американски телеграфни агентстваш.

Эггара хьалхарча арІдаина агентствина белгалдоах орбита тІехе хувца а хуящаш лаьттанна юхерча космический ярз паргІатта дІа-юха леста мегаш кема хилар.

ВАРШАВА. ТІоа сегача санна сиха Польше гІолла чакхбаьлар «Полет-1» яха дІа-юха леста космически аппарат Советски Союзера сигалъяхийтара бола хоам.

ПНР Министрий Совета председателета заместителя Стефан Игнара ТАСС-а корреспондентага аьлар:

Цец а ама а ваьккхав со космос караерзаяра дакъе Советски Союза карагІдьяннача кердача Іалашмате доккхача хІамо. Дукха ха йоаццаш а тІехьа дерригача думенно гІоздьялна дакъьлла бийнар сийлахь советски космонавташ В. Терешкован В. Быковскийн. ХІанз цІаьхха а карга боккха гІа баьккхаб Советий мехкан космос карагІдьяннача. Из я хаьх кхы а тешамегІа сигалъяхийтара, космосе паргІатта дІа-юха лестара, Сигала вІашатІебтабалара йола кийчо. ДІахо кхы а доккхагІа толамаш доахалда советски къаьхьегамхоша космос Іомаева а караерзаева а.

БУДАПЕШТ. «Полет-1» яха дІа-юха леста космически аппарат аьттонца сигалъяхийтар — из ба космически арене тоххара а караерзаеча а баьккха Іалашмате лоарХІамера гІа, аьлар Венгерски космически полетий комитета секретара Эрне Надь ТАСС-а корреспондентага ше хьамаьл дечча хаман. ГІетта лелача аппарата орбита хьаштдолчча оагІорахьа хувца торо хиларо йиш хулийт космонавташ космосе вІашатІехьтаргболаш кийчо яра хиланза яргмел йоаца опыташ е. Торо хулаш латт массава лела космически стаишеш вІашатІехькар а юкъе доагІаш майрагІа опыташ яра.

КОСМОСЕ ДІА-ЮХА ЛЕСТАР

Вай хІаназе ДІаЕмад дуккхача планех советски космически тохкамаш деш хиларца. «Космос» яха, лаьттанна гаргарча фенарча аренашка планах тохкамаш деш кхы спутникаш тхьашнера кхоачаш я. Дика гобаьха яьнна «Луник» яха советски йиъ спутник. Вай советски лаьттан тІара ГІетІа-ваЙ лоаллахарча мазъха системаерча планеташка долха пионерски кьаьхьаш духьашхьа дешка «Венера-1» а «Марс-1» а яха спутникаш. Шоашта ийнсса кхы йоаца полеташ яьча турпалаш-космонавташ тІаболаш лаьттанна гонаьха гобаьхьара «Востокаша» дуне цецдьяккхар.

Таханн цхьаьхьа а лоарХІамера гІа баьккхаб вай мехко космос карагерзаяргаьха болча профсоюзаш гІолла. Сигалъяхийтай дІа-юха лесташ йола «Полет-1» яха космически аппарат.

Хьалхагlа орбита тІа яькъхача цхьанна а искусственни спутника е космически кема хІаназала «низ за космос» хинна космическа арене пиргІатта дІа-юха лестилга вІашатІехьдоал лехкаш йолча кердача аппарата.

Из тайна аппарат цхьан орбита тІара вонх орбита тІа яькъа тоар-ъеначш я. Йилман прибораш а тІалатташ йола дІа-юха леста космически аппарат, нагахьа санна эшша моттиг хуле, Іилмахошта хьашшйола космически аренерча цхьан моттигаьлла дуккхаза а вІашатта тІа-лестае йиш я. Эшша дола хоамаш массехкасса хьэца йиш я, хІаьта цахоаш а хардьална хІаманш доадама гІалат хоге ца дуташ тоадерга.

«Полет-1» яхача аппарато массехкасса оагІонашца лесташ ниъ баьб, орбита тІехе хийгаЙ, хІаьта ишшта ургаГІа а ийай, цхьан орбита тІара вонх орбита тІа а йийнай. ВІашш гарга долаш хинна-дан уж космически нахьаш. Цунах тешара тоъам бе юхьханца-рен тІехьхьарен орбиташ вІашш ниийсйча. Лаьттанна эггара гаргагІа йолча орбита моттига лаьхкал — перигеи башха хуящеи, яьнш — 339 километргара 343 километргга хоаччаш. Цхьабакъда, эгтара гаьнагІарча моттига лаьхкал — апогеи 592 километргара 1437 километргга хоачаш лакхъяь, цхьаьна йолча шоозеи ахьазеи, хІана еннаш аьнна.

Космически тохкамаш деча ма-мо хІаназе а кІезига денадаш вайна вай планета хьакъехьара а, хІаьта ишшта кхыча космически объекташ хьакъехьара а гаргара керда хоамаш. Цхьабакъда, тохкамаш боарам боаццаш чІоагІа шер а дъь, цо Іилмания хьалхарча оттадаь тохкама методаш дІахо эргайоахаш тоаелга дІадехкаш доа дукха а керда лестаеш.

«Полет-1», эггара хьалхара дІа-юха лесташ йола космически аппарат сигалъяхийтар — хьэнен космически лаборатореш хьэяргга бодаха хьалха а тахканза а болча новкъа гІолла бакъда лоарХІамера гІа. Цдухьа боарам боаццаш бокъха ба цун лоарХІам.

ТАСС-а Іилман обозреваташ **В. АРСЕНТЬЕВ,**

Москва, 1 ноябрь.

ХЬАЛХАРА ВІАШАГІКХИЙТТА КОСМИЧЕСКИ ДЕЗАЛ

3 ноябре делкъа хинна Терешкова Валентинен Николаев Андрияни маресеган а хинна дІашагІкхетташ моттиг хилар Москве.

12 сахьат даьлча тІэйиигасаги нускали хьачудьлар саг йоалаеча нах дІашагІкхийтача зале.

Керда хинначу мареи сесаган кулгаш изду граждански актай йоазоп деча книга тІа. Терешкова Валентинас ишс хуххьашка дІаэъэю шиЙ керда фамиля: Николаева-Терешкова.

Моссовета исполкома цІерах царна ловца а боаккх, мар-сесар хиларах долл тешал царга дІа а ду исполкома председателга В. Ф. Промыслова. Ловца боаккхаш керда хинначу мареги сесагаги йисс куг ВЛКСМ ЦК секретарь В. А. Саошев, инарал-лейтенант И. П. Камаин. Керда хинначу мареи сесаги кулгаш луш КПСС Чувашски обкома хьалхарча секретара С. М. Ислюкова, КПСС Ярославски промышленни обкома хьалхарча секретара Ф. И. Лощенкова. Андрияна нанасхьоастаи марХІа а елла барт боаккх керда хинначу шиЙ йоІа, хІаьта Валентинай нанас барт боаккх Андрияна.

Терешкова Валентинаси Николаев Андрияни тойна вайна 300 хьаша гулявлар Ленински горкашца приемаш еча ЦІагІа.

Керда хинначу мараи сесаган ловца бакхха вера Н. С. Хрущев шиЙ сесагаца, СССР Министрий Совета Председателета заместителашца К. Н. Рудневи, Л. В. Смирнови, Советски Союза Маршал Р. Я. Малиновскиъ, авиаце керттера Маршал К. А. Вершинин, академик М. В. Келдыш-сове-тски мемашн спутникаш хьадаръяш, космонавтий отрядера кагийначун мехкарийн.

Н. С. Хрущева КПСС ЦК Президиумен СССР Министрий Советен ЦІерах ловца боаккх керда хинначу мареи сесагаи.

Вахаре а Дъьхенна гІулакх деча а доккха ираз хилар а ловш. Никита Сергеевича дег тІара дъьхьала буш турпалаш-космонавташ Валентинен Андрияни, Цул тІехьаРІа керда хинначу мареи сесагеи нохной а гаргара нах а, той деззена бола Іилмашлъ дъьхьала буш маларе кад текъабу.

Керда хинна мари сесаги дъьхьала а дувцаш, цар ираз хилар а ловш. Никита Сергеевич дукха а миллионаш бакъда-дика советски нах, коммунизма гІулакх бахьан долаш хьовсам лоаттаберан хьалхехьабу вай мерттех, сий долча советски Іилмах. Ленински комсомолах, Андрияна гІулакх деш дола нуГІапаи-чудоагІаяа Советски Сегерашшера. Иззе, вай мехка халкъай вежарий доттагІенах.

ВІашагІкхийтаршца безаме. Іоаграш а ветташ тІаэш Никита Сергеевича дешаш дег Іара хьакъала буш Валентинен Андрияни, цар доккха ираз хилар лов царна.

Кхоачаларгдош дьяна хеташ сеЛлара дукха а доккха ловцаш, Валентинай Андрияни ираз хилар ловш Іист хуъ К. Е. Ворошилов, ВЛКСМ ЦК секретарь М. Журавлев, СССР Іилмий Академие президенташ М. В. Келдыш, оборона министр Р. Я. Малиновскиъ, космонавт П. Поповаи, авиаце керттера Маршал К. А. Вершинин, авиаце механизаб, доттагІий, новкъостий.

Терешкова Валентинайн Николаев Андрияни ВІайхаза безаме Іалика ювшап. Никита Сергеевича лов цар толамаш дахар, цхьанара вахар ираз долаш хилар, хІаьта цар нохной — могашалонаш бахар.

Цига ВІашагІкхийтача нахагаша дІа а вийраз Никита Сергеевича йоаг: сакъердалуш чакхдалда шина той.

Бийса яххаша сакъердам лаьттар йоагача лампаш сийрдалькхкхача приемаш еча ЦІагІа.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
Б. ЛУКЬЯНОВ,
А. РОМАНОВ.
(ТАСС-а корр.).

Москва, 3 ноябрь.

КЕРДАЧА КОТАЛОНАШКА, КЪОНА ТІЕХЬЕ!

БЕРРИГА НИЗ—КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЯРА!

Дlаxачча номер тІа оаха холам бoьча тайпара Гроэне 1—2 ноябрь кIалер Нохч-ГIалгIай облastной комсомольски IX-гIа конференци. Республика массе мIIнгера делегаташ гулделар хьамсарча парте хьалхашка отташ лекIараш кхоачашдеш шиъшта кергIазвинярш дlаэца, дIахо де дезарий пIяьхьаш белгалдаха.

—ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай комсомольски организаци,—аьлар комсомола обкома хьалхарча секретара нов. Голыгина,— партийни организаце хьалхенца гIуллакхдар оБластIна областной комсомольски конференцена накъа екай, цIакхха ца хиннача тайпара кхотанна, хьамсарча парте хьалхашка отташ моллагIа декхар толамца кхоачашде кийча йолиш.

Ленински комсомола 45 шу дизареп Сийлахь-боккхача Октябрь 46 шу дуэна денпен сийна комсомольцашца кагирхошен доккхий кхъьсарга толамаш дьхал.

Духхьал ухх шера 9 бетта кхоьаь 11,5 эзар тонн мехкадаттех мехкалъатта продукташи, 6,7 миллион кIоркIоч метр газ, 5,5 миллион киловатт-сахьат электроэнерги, дIаенна 4890 тонн металлолом.

9 эзар совгIа къона болхло 1964 шера чохь кхъьсаеш вз. 3590 сагo коммунистически къьхьегама ударних кха цIи яьккхай, хIъьта 20 эзар совгIа кагирхо ца ш сийлен цIи яьккара къьсам лоаттабеш: коммунистически къьхьегама коллектив яьккхай цIи яьккхай 266 коллективо.

Нов. Голыгина дIахо дуьа Российски Федераце 30 миллиарда чотах къьхьегара яьржача яхьа итогех. Хьалхарча мугIарашка латт «Красный молот» яхана, IPMЗ заводи комсомольцаш, Карабулака къона бурув детташ, ишшта кхы дуккха.

Къьстта хьинаре къьхьег пеша план 9 бетта кхоачашъьжа Карабулака мехкахьаттахоша Республика бюджетача мехкадаттахоша толамца кхоачашбо «Ларжа дошъь» дакъхара плап

Промышленни предприятеб вахара шерра июьеначй «Комсомольски прожектор». Цун дIанаэара майрра гIуллакх кхоачашбозаираш. «Комсомольски прожектор» мугIарашка да 3 эзар совгIа дикагIа бола бохлоп.

Дикача гIулакхашца белгалбаьнаб Гроэнеиски, мехкахьатта чакхдоахача завода «прожектористаш».

Докладчико тIоагIга критика йан Гроэненски химически заводерча «Комсомольски прожектор». Цигарча «прожектористаш» кIоарта таххан заводерга гIулакхаш.

Завода коллектив коммунистически къьхьегара ц1 сийлен цIи яьккара къьсам лоаттабеш я. Цхьабакъда, балхо южье дукха кхоачамбоцаш. Ерригача заводе 70 мара кхоьа коммунистически къьхьегама ударних ваш. Комсомола заводски коллектив дедара вIашIехьбаьккхаб шиъ болх.

«Комсомольски прожектора» областной штабо «ГIишлоний штабаша цхьана тIехьожам доаттабу ударни гIишлоний заказаш кхоачашдара.

Нов. Голыгина дийцар гIишлоний предприятеб баьча южъера кхоачамбоцараш. Цига болх беш дукха кагирхой ба. Цхьабакъда, цхьаьлча комсомольски организацеша тоса леладу шолг гIулакх. Тайп-тайпара бахьанаш дехаш «Кхъарбулда гIерг комсомольски вожакаш. Бакъда, кхыч тайпара дел болх дика вIашIехьбаьккхача ВЛКСМ комитет гIулакхаш. Кагирхой хьалхарча мугIарашка латт. Сийлен да делаю цар кхоьача гIишлонхой цIи.

Халхъий доттагIал—толамий лард

Iалъьмате чIоагIга тIоарашш тохаш безаме тIайпайар делегаташ гIорьяьнина зваеньевай. ВЛКСМ Дагестански обкома чIен нов. Янтыкова. Дагестана кагирхой цIерах дIайка мохарша делар цо Нохч-ГIалгIайчен берригача кагирхошца. Вай республика халхъашпа южъера лениноски доттагIал чIоагIга да. Кавказа доамаш санна аьлар цо. Из дIахо кхы я чIоагIга де деха.

Духха гIа дIа-хоа дошъ республика кагирхоша шоайла социалистически яхь лаца еза. Дlахо нов. Янтыкоаьс дийцар шоай звено балхах. Звено болхлой яхьа латт шаьлаоцца. Нов. Янтыкова Шиьларча дийр наьша комсорга Фаниева Р. Гамзатовна аздех «Лаьхара седкьий» яха книжка делар.

Духьхьад цу масало хьагой мел чIоагIга лард йоаьш да седевски халхъашца южъера доттагIал: коммунизм баьхьа доаттабеча кхоьсамца чIоагIденна да.

СЕРДАЛО

2-гIа оагI., 5 ноябрь, 1963 шу.

Республика промышленность дегIайоадаеча дика хьажа доаш Гижма-тохкама институт кхоача Iилмахоша, инженераша «Гипрогрознефтя» кхоьача бохдоша ханал хьалха йистеньккхай Кременчуски мехказатта хьакдоахача заводи хIаргIи комсомольски ГIишлоп проектно-сметни документаци. Институте вIашIагIделлай «Комсомольски прожектор» штаб. Цо тIехьожам доаттабу комсомольски ударни гIишлоний проектно-сметни документаци йистехьара.

Дика болх бу «ГроэНИИ» вВНИКАнефтегазеп» комсомольски организацеша. Пар толамаш лаьхьагIа хургдар, нагахьа санна комсомола Грозненски горкомон райкомашца цар балха дуккагIа терко йоре.

1700 совгIа комсомолец на транспоерте болх беш. «Севкавстроя». Гудермесски локомотивни депо, Грозненера стIане вагонни депо комсомольски организацеша бохьоша новкъостаб ду партийни организацеша паччахьалхенан план кхоачашъера нах оарцагIбоахаш. Ухх шера духхьал 9 бетта кхоьача бохьдоаш санна латт. Тарг йоацаш муьхьаьккхар 2176 вагон.

Цхьабакъда, дуккхача моттигашка кхоачамбоцаш да. Комсомольски организацеш дехаховIла я «Ларжа заводера, собственно, гIишлоний завода, цекера гороноаш гучахка, царех биэза пайда ца еш. Хlара комсомолец активист хоьш хила веза, хIала тIехьаюс цех, хIала кхоачашъьжа болхдоаш санна болхдоаш норма, малагIа гIулакхаш вIашIехьдаца деза болх тоабара.

ВЛКСМ обком, горкомаш райкомаш, комитеташ дехкарайпа я кагирхошта южъера органнзаторски болх тоабе, предприятеб чура гороноаш гучахка. Ала деза, комсомола обкома промышленни отдела шиъ дехкараш лерггIа кхоачашде кагIдаьнна ца хиндар.

«Юрта болхам коммунизм хьалъяра гулдеп фронт» — яхьа Н. С. Хрущева дешаш деза девзаларца IайцIеш юрташка къьхьегама болча республика кагирхошца.

Республика бергача къьхьегамгошца цхьана къонча ахархошта бохька толам баьккхай-баьккхаь ойла деза. Цу тIехьа 11 миллиони 540 эзаря пуит ялат. Из худ 3 миллиони 40 эзаря пуит соавкарчул дуккагIа.

Ялат дуккагIа дакъхара хьайбашта доаьхар IалашIдара бокъхча доаьхIамера культура я хьалхIара Республика. 110 эзар гектара тIа хьалкхеч хьажжIаш. Шиъ шу хьалха IалашIа хиннарех 61,5 эзар гектар дуккагIа я уж.

Хьажжlаш хьувкъяяра чIоагIга къовсам лоаттабу республике. Дуккха семинараш яьй къонача хьажжIаш лелеераша лаьрхIа хьажжIаш лелеаша эвенштта дикагIа кулгалдара ВЛКСМ обкомо, производственни управленей, районий комитеташка вIашагIта э ехха, болх беш я я кхоачаш хьажжIаш лелеорий штабаш. Царна кхоьа ца 100 совгIа кхоьа специалист, юрта боахаме латтарий йоккха отрял.

Ерригросейски яхье дакъа лоапаш 41 комсомольско-кагирхой звено я. Ухх шерагча хьувкъсамаша хьагоаг тIаийпа дикъагIа кулгалдара ВЛКСМ обкомо, производственни управленей, районий комитеташка вIашагIта э ехха, болх беш я я кхоачаш хьажжIаш лелеорий штабаш. Царна кхоьа ца 100 совгIа кхоьа специалист, юрта боахаме латтарий йоккха отрял.

Ерригросейски яхье дакъа лоапаш 41 комсомольско-кагирхой звено я. Ухх шерагча хьувкъсамаша хьагоаг тIаийпа дикъагIа кулгалдара ВЛКСМ обкомо, производственни управленей, районий комитеташка вIашагIта э ехха, болх беш я я кхоачаш хьажжIаш лелеорий штабаш. Царна кхоьа ца 100 совгIа кхоьа специалист, юрта боахаме латтарий йоккха отрял.

Тахан юрташкарча комсомольски организацей керттера деххар да оихагIа хьажжIаш, сиэлла чуэца, тIадоагIага шера хьувкъсамаша лард йолла.

Хlанз а тIехь комсомола цхьаьлча комитеташа бокъхоаца эргабаьккхабаш цхьай болх. Цу тIулакхха бехке я ВЛКСМ, обкома юртий комсомольски организацей отдел.

КПСС ЦК июньски Пленума решенеша дIадех коммунистически идеалий уйлаца кхоьа тIехье хьалкхеор. Хlара денна терко е еза керда саг хьалхехенара. Моральни колиеса принципех бахьа я кхьалхега я Гомибе бе-за кагирхой. Лира кхоьсам доаттабе беза дIанаэара замах юкъедисача вочча гIулакхашца. Ла йиш ец вайна южъе сектанташ, тунеидпш, хулиганаш хуьга.

Тоабе беза кхалъа дружинай болх. Хlанз общественни порядок охрани 532 дружина я. Дlахо шерге деза дар муглараш.

Ухх кердача дешара шера 256 политически кружоке, семинарски группашка, хIъьта шоаш денпан а 8668 кагIй наки мехкарий бе, партийни дешара сете дешиш 1330 саг а. Иштта кхы а.

Кхетамца пайда эца беза культпросветучреждений балхах. Дуккхача районашка чIоагIга деларца латт культпросветучреждений болх.

Дукха кхоачамбоцаиаш да «Комсомольское племя» яхана газета балхаца а. Газета оагIонаш ца кIезига хул кхонача специалистий, комсомольски активисти, агитаторий статьяш, ишшта кхы а. Геттара кIезига уьттадау проблемаш дешаш.

Дlахо докладчико дуьа республика комсомольски организацеша физкультурен ДОСАФ-и организацеша цхьана кагирхоша южъе беча физкультурно-массови хьехама . спортивни балхах.

Йоккха моттиг дIаделлар доклада тIа пионерашен. дешархошт коммунистически кхетам балорах, школашка производственни дешар тоадарах дIанеш дешаша. Ишшта дийнар доказачисо деларий производственни бригадаш балхах.

Геттара лелара кхоачашду мехсанега дешиттара закон Урус-Мартанан. Наьсарен производственни управленешка, Магlалбике, иштта кхмачьа я.

Нов. Голыгина белгалдоаьх лаьхьенара дешира заведенеш комсомольски организацеша хьалхашка латта декхарадш.

Сийлахь-докхха декхар хьалхашка оттадаьл парте комсомола — коммунизм хьалъяра дакъа лоацлира. Парте тIахьежама хьажжIаш цхьаьлча массаи а хиннай комсомол. Республика кагирхоша шоай хьинар, хьажжIаш, говзал, из дIалургба сийрда кхоане — коммунизм хьалъяра.

— Хьажжlаш кагирхой культура я, — аьлар Iорвахьинача заведьевойс, " СССР Лахчеьхарча Совета депутата Катеринован Оалхазара, конференце ше къмаьл деш. — Цоагlга дукхагIа вIашагIйохка еза хьажжIаш хьалхарча комсомольско-кагирхой звеноп.

Докхкийча къьхьегама толамашца накъа бакъхаб конференцена О. Катеринова звено болхлой. Цоагlга хьийкъай хьажжIаш. 2070 гектара тIа дIайийнача культураша гIуллакх дешш я коммунистически къьхьегама сийлен цIи делаю бригада. Хlанз бригада болхлой чуийнна лард йоллаш бе тIадоагIага шера хьувкъсама.

Нов. Катермапова дош делар звено болхлоша кердача планаш доахарда. аьнна.

Сурта тIа: О. Катермаков конференце делегаташа.

КАГИРХОЙ—ХЬАЛХАРЧА МУГIАРАШКА!

Промышленни предприятешкара, колхозний, совхозий къашкара бакъкача делегаташа конференце дахка къамаьлий керттера белгало талагIа эп аьлча — кагIдаьнна толамий тоабе а, кердача котапопашка долаха нахкап белгалдахар, пайда эцанза йиса тороиаш гучачахар яр. Хlара оратопо доккхал деш дуьпар кагIдаьнна толамаш, цоагIа новкъа долаш белгалдахар низ дIа па кхоьача дисар. Парте хьалхашка оттадаь декхарадш толамца кхоачашдара бергача низ тIабаиийта къьхьегама ба республикапа бергача кагирхой.

Грозпепра тайп-тайпара предприятешкарча комсомольцашца кагIдаьнна толамаш дийцар комсомола Грозненски горкома секретара нов. Рубапова. Кагирхоша планал совгIа 10 эзар тонпал дукхагIа мехкахьатта продукташ, 400 эзар кубически метр газ хуколй, 3 эзар совгIа рационализаторски предложепеп ецпай, 5 эзар коммунистически къьхьегама удерпик ва, пишта кхы дуккха а.

Докхкий толамаш дага кагIдаьнна «Сунжанефтя» НПУ буьрув дептапа контроль коллективпа. Ханал хьалха кхоачашбий семилетка пхелаIпа шера плап. Из толам боаккхаш докхка дакъа лаьпар кагирхоша. Нов. Блохина дийпар цигарча комсомольски организацеша дешира заведенеш комсомольски организацеша цхьапа кагIдаьнна хьалхашка латта декхарадш.

Сийлахь-докхха декхар хьалхашка оттадаьл парте комсомола — коммупизм хьалъяра хьинаре дакъа лоацлира. Парте тIахьежама хьажжIаш цхьаьлча массаи а хиннай комсомол. Республика кагирхоша шоай хьинар, хьажжIаш, говзал, из дIалургба сийрда кхоане — коммунизм хьалъяра.

Суртаа тIа: конференце делегаташ (авздекьара ааттехьа) Урус-Мартанаоски школа хьехархо Гришина Анна, «Малгобекнефта» НПУ электросварщик Кабанов Виктор, комсомола «Назранов-ский» совхоза комитета секретарь Осканов Мадьмал-Башир, ВЛКСМ Урус-Мартана производственни управлене комитета инструктор Пагалов Мадьмад, «Малгобекнефта» НПУ цоалагIа промысла инженер Мамилова Рита, комсомола Магlалбика горкома секретарь Мешсрикова Нелли, комсомола «Сунжанефта» НПУ комитета секретарь Блохин Михаил «Назраповский» совхоза хьажжIаш делаю звеньевой Мальсагов Осман, Гудермесерча локомотивни депо мастер Погорелов Анатолий, «Самашкинский» совхоза доярка Фомина Нина.

Н. Татарова сурт.

ХОАДАМБОЛЛАШ ДЕ КУЛГАЛ

Къамаьлан дахча делегаташ кIоарта дийпар ВЛКСМ обкома болхаьсара а. Гучадахар дуьхьа кхоачамбоацараш. Комсомола обкомо болхаьсара дика вIашIехьлаьккхаб районпи комсомольски организацеша кулгалделга, царна хоадамболлаш декхарадш хьалхашка уьттадап. Обкома болхлой кIезига хул кхапка, фермапка, предприятешка. Цхьапапа моттигапка формалпи делаю. Дуьхьа кхоачамбоацараш да юрта боацаха йолча отдела болха юкъе а. Ледара латт дикагIбарий опыт дIа-хоа йоаржажара гIулакх. Цу дуьхьа дакъошкахь уллуп болх беш я геттара лоха хьохкамаш доаьхIамера. Цхьаьлча баьхьа доаттабеча къовсам хьалхарча мугIарашка латтаб кагирхой а. Ялат чуэца хилар комсомольцаш — 385 механизатор, 150 шофер, ишшта дуьхьа, комсомольскай массайола участкашка а.

Семилетка пхелаIпа шера плап ханал хьалха кхоачашъера чIоагIга къовсам лоаттабеш ба тха комсомольцаш, аьлар Гудермесски депо вагопни депо мастера Погорелова. Комсомольцаш дикагIа бола производственни-ваш ба. Балха юкъейхьалу дуьхьа рационализаторски предложепеш. Дика болх беш я комсомольски прожектор: Тхо депо коллективпо школапа шефство делаю, хIъьта хIара бригадо класса а делаеш.

Комсомола МагIалбика горкома секретара нов. Котикова дийпар къонача мехкахьаттахоп балхах. Дог -ПоздоахIп да цар толамаш я. Духхьал уьх тIаламаш хила «Ларжача дошо» эцелоп ешнай цар Дахкепна.

Боккхача безаиша тIаийпар делегаташа Шелковски производственни управленеп я ЖИ Ну Н. Нурдулмбаев. Конференцера денна къьхьегама рапорт дар цо дьхь къамаьл. Н. Эсмуэамбетовна методах къьхьегама бо комсомольцаш. Нов. Нурдулмбаева дош делар къонача ял гуш, денгара денца шоай гопзап сойбоахаш, къьхьегарда аьнна.

Бергача делегаташа, дегап урвоттадаь пийпар республика кагирхой кердача котапопаш яха бIубепна хиларх.

КЕРДА САГ ХЬАЛКХЕВАРА—ДЕННА ТЕРКО

КПСС ЦК июньски Пленумо докхкий декхарадш оттадаьл комсомола хьалхашка коммунистически къегамца къона тIехье хьалкхеорга. Цу къьхьегаь шоашта карагIдаьнпараш а дийцар делегаташ. Цоагlга доарлхаме да къьхьегап безаш сар хьалкхеар. ДукхагIа терко ю коммунистически къьхьегама сийлен цIи яьккхара къовсам лоаттаберий мугIарашца шердара. «Коммунистически хьисапе къьхьега а дахха'аз яхе моральни кодекса принцип кагирхой денп я хинна пIяьтпай. Цу къьхьегьа дукха масалаш ккийлар делегаташ.

Цоагlбепнаб лаьхьенара дешара заведеней, — школай яьккарпара бувзам. Производственна яйха бувзам болаш вIашIехьбаьккхаб: института болх, аьлар Грозненски мехкахьатта института комсомольски секретара нов. Федосова. Дика комсомольцаш ба тайп-тайпара предприятешка болх беш. Студентапа цига концерташ уьттадау, общественни вахара дакъа лоаш. Института студентапаша цоай низаца хьалъяй спорта дворец.

Бакъда, студентапашара кхетама болх дIахо тоабе беза. Къьстта терко е еза предприятешка болх беш болча студентапга.

Къамаьлан дахча цхьаболча делегаташа бергалдаьккхаь школашкарча дешархой производственни бригадашта цахадаш терко е езиига.

КПСС ЦК июньски Пленумо къьстта белгалдаьккхад дIанаэара замах юкъедисача хIъьта къовсам лоаттабе безиига.

— ТIехьадисача гIулакхашца къовсам лоаттабара оаха комсомольски организацешка вIашагIъ-ехкай комсомольско-контрольни посташ, аьлар ВЛКСМ Наьсарен производственни управленеп комитета секретара Осканова. Цар мапга гучабоах тIехьадиса гIулакхаш доакхараш, дика уйлаш лелеораш, кхалькъа бокъонаш теххераш.

Дика лелорий воча гIулакхаш дукхагIа къовсам лоаттабара боккхача лоарлхаме я хуложествепни самодеятельность. Цоагlга терко ю оаха самодеятельни коллективаш сийлен цIи яьккхара къовсам лоаттаберий мугIарашца шердара. «Коммунистически хьисапе къьхьега а дахха'аз яхе моральни кодекса принцип кагирхой денп я хинна пIяьтпай. Цу къьхьегьа дукха масалаш ккийлар делегаташ.

Цоагlга доарлхаме болаш я физкультура. Цхьабакъда, республика бергачаа кагирхошта южъе хIапз а шерга яьржача спорт. Комсомольски организацеш теххарийла я массайола юрта, хIара предприяте спортпаи болх тоабе. Спортапа дуккагIа южъе оза беза вайнаьха мехкарий. Вай гIорьяьп. нача мехкахочун нохчий йоIа — эгтара хьалхарча летчика Насуханова Лилай ниъ хьаллапа новкъостал де деза царна. Комсомольски организацеп ишшта дехкарийла я хургIоча техпически тайпай спартакиадана бергача кагирхой,шерга южъеоза.

Делегаташа ишшта белгалдаьккхар Нохч-ГIалгIайчен писателиша кагирхоех гIеттара кIезига переднеп яъьеп хилар. Кагирхой уйлап тIабзарйола кордача сага образ хьагоаба, еза цар. Республика, райопашка дукхагIа гастролеша аха еза драматически театрай коллективаш.

Кагийнахи мехкарийн! ТIагIертте Iомале комунистически хьисапе болх бе а даха а!

Даькъала хилба сий дола советски кагирхой!

КПСС ЦК-а тIАХЬЕХАМАШЦАРА.

ДОАЛ ДАРГА ХЬЕЖЖА «ХУЛ ХЬУВКЪАМ

Урус-Мартана колхозно-совхозни производственни управленеи «Горец» яхача совхоза № 4 волча отделене аз болх бу ер яхеларга. Уж шера дуккъашка механизированни звено звеньевой хьожжир со. Верриг а звеноца болх беш ялх саг ва. Оаха доал де дезаш 205 гектар соргIа кха дар. Дадаахача шера ужк хана деиз тхоай кхай тIа дика кьайнгъ хьажжIаш хьалкхера берригга яиз тIабаккйта къхъера дош делар звеноцарна хIара механизатора. Доал даргга хьежжа марта хьувкъам хургбоашлга хсетаногга царех хIаране. ДIаоъхача тIара гектара тIа тхъо-тхъо тоин ,кхо диллар оакъ бIаьсти маньлларе а лаьтта тIуна латтIитара макха баьккхар. ЦхьаъкIира соргIа ха дезалехьа кхай тIа оасар хьалхъ-

дар, из оасар доха а дац дIаьдьккхар дискови лущIилинкига. Массеех ди мара юкъе цо долийташ хьажжIаш дIаелезъа лаьтта памнаалаккхар гIоне культиваша а ец макха баьккхар звено механизатораца дерригга кхай тIа. Ялат дIаде долладалехьа ништа дика кIийчар овхI дерригга лаьтта.

Цуа чIехьаьгIа кхоачашца дезаш хьалхашка лаьтта текхар эггара лоархIамерла дола деккар дар. Квадратно-гнездови хьесене довалуача хана дIае езаш яр ергга хьажжIаш. ХIара гектара хIара гектара тIара яьккараш 35—45 центнер фуельхьа хьажжIаш яр.. ХьажжIаш дикагIа хьалкхерга социалистически яхье яьннаяр тха бригада нов. Бакиева кулгалгча механизатор вайни бригадина. Юхье яьз лоатгIара соргIа тхоллаа дика новкъостад а дора оаха. ДикагIа

низатораш. ХьажжIаш хьалхьеда цкъа лорд хьахиннамчул тIехьагIа шкъа яхоргIа, тIакхха уггаI ца культивацца йир оаха, иттех ер культивацца йир оаха, иттех ер культивацца йир оаха, иттех ер

«ТХА НОВКЪОСТ ХИННАВ ХЬО»

«Дукккъ а хьаьмала болх бьйчул тIехьаIа дIавода хьо гIалгIай меккара. Хьай ишт хьо па беш яхь шера болх бьб Iа. ЗIамигача гIалгIай мехка граждански тIом тIахкаьчача хина кортамкъал бахьан долаш моастагIаппа лорабечаш тIом тIа цун цIий Iоуххача хина Iаьржа болхло волаш дьа цо балхаш.

1905 шера Бакурча городской управа медико-санитарни бюро ше болх беча хина кхочушдина Алибекс тIоагIа дукха безабелар лора болх, шига лаьрхIар цо лор хила а.

Дийнахьа хала балхаш а деш, бийсина дешаш 1911 шера, шиъ 33 шу дьвинача кхоссе экзамен (экстернои) дIа а ешина юкъера школа яккхарах дола аттестат дьяккхар цо. Цу шера толямша экзаменаш дIа а ешна деша хIара ма Киевски университета медицински факультете. Атта дацар Алибека студенчески шераш. Деша а болх бе а безар цуч. Укхаза дIадоладелар цун политически бакъо а. «Киеве яр къайIагIара студенчески къ-таш земляческташ, — дувш Алибекова. — Цу земляческ вай деххар дар торо йоацача студенташца новкъостаа дар... Цул совгIа студенташта кхоссе экзамен (экстернои) дIа а ешна юкъера школа яккхарах дола аттестат дьяккхар цо. Цу шера толямша экзаменаш дIа а ешна деша хIара ма Киевски университета медицински факультете. Атта дацар Алибека студенчески шераш. Деша а болх бе а безар цуч. Укхаза дIадоладелар цун политически бакъо а. «Киеве яр къайIагIара студенчески къ-таш земляческташ, — дувш Алибекова. — Цу земляческ вай деххар дар торо йоацача студенташца новкъостаа дар... Цул совгIа студенташта кхоссе экзамен (экстернои) дIа а ешна юкъера школа яккхарах дола аттестат дьяккхар цо. Цу шера толямша экзаменаш дIа а ешна деша хIара ма Киевски университета медицински факультете. Атта дацар Алибека студенчески шераш. Деша а болх бе а безар цуч. Укхаза дIадоладелар цун политически бакъо а. «Киеве яр къайIагIара студенчески къ-таш земляческташ, — дувш Алибекова. — Цу земляческ вай деххар дар торо йоацача студенташца новкъостаа дар...

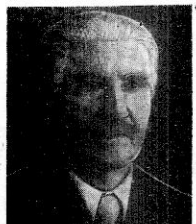

Из хиннав пристане багаж хьаййеча конторе болх беш, дIадан бетта 6—7 сом мара а доацан, бийса яхар пристане а долаш. Цул тIехьаIа балхаш дьяд цо конторски гIулакх дер волаш, кьяхаташ дIаоккхуьур волаш, цъьабаккъа дукхагIа хина Iаьржа болхло волаш дьяд цо балхаш.

1905 шера Бакурча городской управа медико-санитарни бюро ше болх беча хина кхочушдина Алибекс тIоагIа дукхагIа безабелар лора болх, шига лаьрхIар цо лор хила а.

Дийнахьа хала балхаш а деш, бийсина дешаш 1911 шера, шиъ 33 шу дьвинача кхоссе экзамен (экстернои) дIа а ешна юкъера школа яккхарах дола аттестат дьяккхар цо. Цу шера толямша экзаменаш дIа а ешна деша хIара ма Киевски университета медицински факультете. Атта дацар Алибека студенчески шераш. Деша а болх бе а безар цуч. Укхаза дIадоладелар цун политически бакъо а. «Киеве яр къайIагIара студенчески къ-таш земляческташ, — дувш Алибекова. — Цу земляческ вай деххар дар торо йоацача студенташца новкъостаа дар...

Цул совгIа студенташта кхоссе экзамен (экстернои) дIа а ешна юкъера школа яккхарах дола аттестат дьяккхар цо. Цу шера толямша экзаменаш дIа а ешна деша хIара ма Киевски университета медицински факультете. Атта дацар Алибека студенчески шераш. Деша а болх бе а безар цуч. Укхаза дIадоладелар цун политически бакъо а. «Киеве яр къайIагIара студенчески къ-таш земляческташ, — дувш Алибекова. — Цу земляческ вай деххар дар торо йоацача студенташца новкъостаа дар...

1912 шера Алибеков хержар бусалба къамех долча студенти земляческа кулгалхо. Цу земляческе дика дакъа доаца хилар Алибеков вокъ-кхьаьг